

بررسی امکان ایجاد و توانایی امواج هدایت شده فراصوتی برای آزمون لوله با استفاده از سنسور پیزوالکتریک

محمد ریاحی^۱ و پویا غلامی^۲

مرکز پیشرو تست‌های مکانیکی و غیرمکرب
دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه علم و صنعت ایران
(تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۱۱/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۰۲/۱۲)

چکیده

در این مقاله، با استفاده از طراحی و ساخت یک سامانه جهت ایجاد سیگنال مورد نیاز برای تحریک امواج هدایت شده و با استفاده از یک کریستال پیزوالکتریک، امواج هدایت شده در یک لوله ایجاد و انتشار یافته‌اند. امواج پس از انتشار، توسط یک پرتاب اولتراسونیک دریافت شده و توسط اسیلوسکوپ دیجیتال ذخیره شده‌اند. سیگنال‌های دریافتی پس از پردازش و اعمال فیلتر جهت حذف نویز، با یکدیگر مقایسه شده‌اند. جهت مقایسه نتایج و بررسی پارامترهای مؤثر بر توانایی بازرسی این امواج، پرتاب دریافت کننده در امتداد لوله حرکت داده شده و با تغییر تعداد پالس‌های سینوسی ورودی و اعمال تغییر در فرکانس سیگنال، داده‌ها در فرکانسی که بیشترین دامنه دریافت می‌شود، ضبط شده‌اند. با تنظیم فرکانس در محدوده ۳۰ تا ۴۰ کیلوهرتز، می‌توان در هر یک از نقاط آزمایش سیگنال مناسبی دریافت کرد.

واژه‌های کلیدی: امواج هدایت شده فراصوتی، بازرسی غیرمکرب لوله‌ها، انتشار امواج، پردازش سیگنال، حسگر پیزوالکتریک

Feasibility Analysis of Generating Ultrasonic Guided Waves for Inspection of Pipes via Using Piezoelectric Sensor

M. Riahi and P. Gholami

School of Mechanical Engineering Arak, Iran

Iran University of Science and Technology

(Received: 31/January/2013; Accepted: 01/May/2016)

Abstract

In this study, ultrasonic guided waves have been generated by means of a system developed for producing the desired signal needed for excitation of guided waves and a piezoelectric sensor. After propagating, waves are measured using an ultrasonic probe and recorded via a digital oscilloscope. Subsequently, the received signals have been processed and filtered for de-noising in order to be compared. As investigating the parameters influencing the inspection ability of these waves, the receiving probe has been moved along the pipe and by changing number of input signal pulses and sweeping the frequency; signals have been recorded at the frequency in which amplitude is maximum. By sweeping the frequency in the range of 30 to 40 kHz, it is possible to receive an appropriate signal in each point of the test piece.

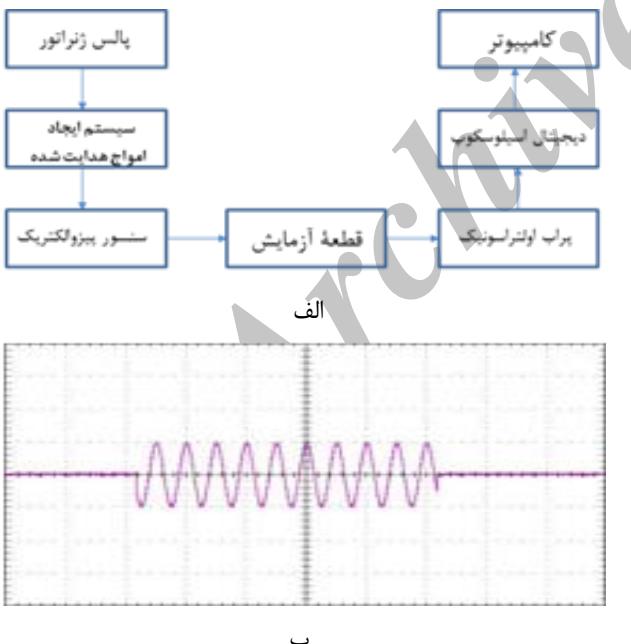
Keywords: Ultrasonic Guided Waves, Non-Destructive Testing of Pipes, Wave Propagation, Signal Processing, Piezoelectric Sensor

۱- استاد (نویسنده پاسخگو): Riahi@iust.ac.ir
۲- کارشناس ارشد: pooya.gholami@gmail.com

۲- روش تحقیق

۱- مقدمه

برای انجام تحقیقات آزمایشگاهی در حوزه امواج هدایت شده، به سیستم تست و اندازه‌گیری این امواج نیاز است که طراحی و راهاندازی شده است. شکل ۱-الف، سیستم آزمایشگاهی مورد استفاده در این مرکز برای ایجاد امواج هدایت شده فراصوتی را نمایش می‌دهد. برای ایجاد امواج هدایت شده و تحریک مودهای مختلف نیاز به ارسال یک پالس سینوسی به درون پراب هستیم. بدین منظور، در این مرکز سیستمی طراحی و ساخته شده که با کمک یک پالس ساده این سیگنال سینوسی را با تعداد پالس دلخواه ایجاد می‌نماید (شکل ۱-ب). برای تبدیل این سیگنال ولتاژ به سیگنال مکانیکی و ارسال امواج الاستیک به درون قطعه عموماً از پراب اولتراسونیک و یا مبدل پیزوالکتریک استفاده می‌شود. در این تحقیق، برای ارسال امواج به درون قطعه از یک کریستال پیزوالکتریک استفاده شد. این کریستال با استفاده از چسب مایع (به عنوان کوپلنت برای پرکردن فاصله هوایی بین کریستال و قطعه) بر روی لوله متصل شده است.

شکل (۱): الف) سیستم آزمایشگاهی مورد استفاده؛ ب) نمونه‌ای از سیگنال خروجی سیستم ایجاد امواج هدایت شده.

در شکل ۲، کریستال مورد استفاده و نحوه اتصال آن به قطعه نشان داده شده است. پس از انتشار امواج هدایت شده در طول قطعه، امواج در نقاط دلخواه دریافت و ذخیره می‌شوند. برای این منظور از یک پراب اولتراسونیک جهت دریافت امواج

امواج هدایت شده فراصوتی در سال‌های اخیر بخش اعظمی از مطالعات تئوری و آزمایشگاهی پژوهشگران در حوزه اولتراسونیک را به خود اختصاص داده‌اند. این امواج این توانایی را دارند که در فواصل بسیار طولانی منتشر شده و باعث شده که بازارسی در طول مقاطع طولانی از قطعه خیلی سریع انجام شود. به علاوه، شکل موج‌های بسیاری وجود دارند که حساسیت‌های عالی به عیوب را ایجاد می‌کنند. از آن جایی که لوله‌ها مسیر موج کارآمدی هستند، امواج هدایت شده فراصوتی پتانسیل زیادی برای بازارسی سریع و کم هزینه لوله‌ها را دارند.

از لحاظ فیزیکی، انتشار نهایی امواج اولتراسونیک در یک مسیر موج، کاملاً با انتشار امواج برشی و طولی متفاوت است. بیشترین تفاوت اساسی این است که سرعت و عدد موج به صورت طبیعی متفرق شونده هستند و با فرکانس تغییر می‌کنند. همچنان حل الاستیک نشان می‌دهد که تنها ترکیب‌های مشخصی از فرکانس و عدد موج وجود دارند که در آن‌ها امواج می‌توانند انتشار یابند [۱]. در لوله‌ها سه مود از امواج هدایت شده وجود دارند که همه مودها در امتداد محور لوله حرکت می‌کنند. محققان از یک علامت‌گذاری ساده و مناسب برای انتشار مودهای امواج هدایت شده در استوانه توخالی استفاده کردند. مودهای طولی و مودهای پیچشی که هر دو متقارن محوری هستند، به ترتیب به صورت $L(0,n)$ و $T(0,n)$ مشخص می‌شوند که صفر متقارن محوری بودن را نشان می‌دهد و n شماره مود را مشخص می‌کند. مودهای مارپیچی که غیرمتقارن محوری می‌باشند، به صورت $F(M,n)$ نشان داده می‌شوند که M تعداد امواج حول محیط را نشان می‌دهد و n شماره مود موردنظر را مشخص می‌کند. در مودهای پیچشی فقط جابجایی محیطی وجود دارد، درحالی‌که در مودهای طولی جابجایی شعاعی و محوری وجود دارد و جابجایی محیطی وجود ندارد. در مودهای مارپیچی هر سه نوع جابجایی وجود دارند [۲].

از آن جایی که در ایران هنوز تحقیقات چندانی در زمینه امواج هدایت شده صورت نگرفته و کمتر کار پژوهشی در این رابطه موجود است. لذا در این مطالعه، هدف امکان‌سنجی و نمایش توانایی ایجاد و به کارگیری این امواج برای تست لوله‌ها، به صورت آزمایشگاهی و با استفاده امکانات موجود در کشور می‌باشد.

پس از دریافت و ذخیره سیگنال‌ها برای وضوح بیشتر سیگنال، یک فیلتر پایین‌گذر بر روی سیگنال‌ها اعمال شده است تا نویزهای موجود در سیگنال دریافتی را حذف نماید. بدین منظور، یک فیلتر پایین‌گذر از نوع بازوورث و با مرتبه ۱۰ بر روی سیگنال‌ها اعمال شد تا فرکانس‌های بالای ۱۰۰ کیلوهرتز (با توجه به فرکانس کاری این مطالعه) را حذف نماید و سیگنال شفاف‌تری نمایش داده شود.

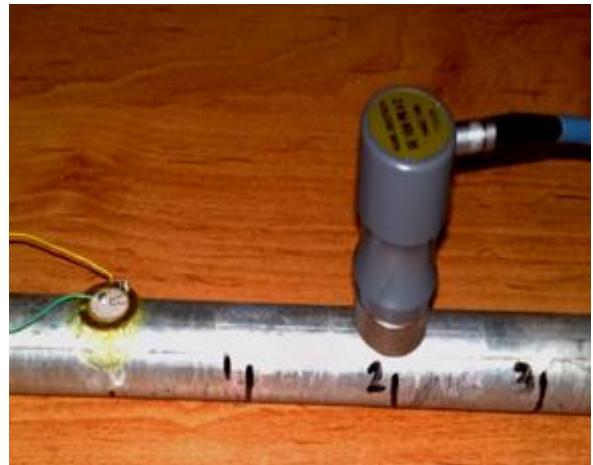
همچنین از آن جا که به دلیل ویژگی متفرق‌شونده بودن امواج هدایت شده، ابزار اصلی برای بررسی و مطالعه این امواج منحنی پراکندگی هر قطعه می‌باشد، برای استخراج منحنی پراکندگی مربوط به سرعت فازی و سرعت گروهی قطعه مورد آزمایش از کد PCDISP که توسط فرناندو سکو [۳] نوشته شده، استفاده شده است. در این نرم‌افزار، با توجه به ابعاد لوله و فرکانس کاری مورد استفاده در این آزمایش (بین ۲۵ تا ۴۰ کیلوهرتز) و همچنین توجه به این موضوع که به دلیل بارگذاری غیرمتقارن محوری روی لوله احتمال تحریک مودهای طولی و پیچشی (که متقارن محوری هستند) بسیار کم می‌باشد، نمودار پراکندگی مورد نیاز برای مودهای مارپیچی در محدوده فرکانسی مذکور در شکل ۴ آورده شده است. همان‌طور که در نمودار مشخص است، در این محدوده فقط دو مود $F(1,1)$ و $F(2,1)$ وجود دارند.

فرکانس مرکزی پرابهای مورد استفاده در این آزمون در محدوده ۷۵ تا ۸۰ کیلوهرتز می‌باشد که با تغییر فرکانس تحریک توسط پالس ژنراتور قوی‌ترین سیگنال دریافتی با فرکانس تحریک 90 KHz رخ می‌دهد.

در واقع، در یک ورق با ضخامت 5 mm و فرکانس آکوستیکی f تعداد معده‌ای از مودهای انتشار موجود است که با سرعتهای فازی مشخص تعیین می‌شوند که می‌توان توصیف کاملاً از آن را در نمودارهای پراکنده‌شده‌شگی مشاهده کرد. هر منحنی بیانگر یک مود می‌باشد که با علائم A_n و S_n که به ترتیب مودهای متقارن و نامتقارن می‌باشند نام‌گذاری می‌شوند [۵].

مودهای متقارن و نامتقارن ایجاد شده در هنگام انتشار امواج هدایت شده در محیط و امتداد انتشار و حرکت آن‌ها در شکل ۳ قابل مشاهده است.

موجود در قطعه و یک اسیوسکوپ دیجیتال برای ذخیره اطلاعات دریافتی استفاده شده است.

شکل (۲): لوله تحت آزمایش به همراه کریستال پیزوالکتریک و پراب اولتراسونیک دریافت گشته.

امواج هدایت شده امواجی هستند که در امتداد مرز یک سازه انتشار می‌یابند. امواج منتشر شده در داخل یک صفحه که دارای دو مرز موازی و بدون تنفس می‌باشد، به عنوان امواج لمب شناخته می‌شوند که به نام مختصر آن نامیده شده‌اند. این امواج در واقع انتشار اغتشاشات الاستیک در یک ورق جامد با شرایط مرزی آزاد می‌باشند که بر حسب مودهای انتشار به دو دسته متقارن و نامتقارن تقسیم می‌شوند. می‌توان گفت امواج هدایت شده از طریق بازتابهای متوالی از سطوح آزاد ورق، در طول محیط مورد آزمون منتشر می‌گردد [۳].

نمونه مورد استفاده در این تحقیق، یک لوله آهنی با قطر خارجی $21/4\text{ میلی‌متر}$ و ضخامت $2/3\text{ mm}$ و طول 1 m می‌باشد که در شکل ۲ مشاهده می‌شود. پس از اتصال پیزوالکتریک به لوله و انتشار امواج در آن، پراب دریافت گشته در طول لوله حرکت داده شده و در فواصل 5 میلی‌متری قرار داده شده است. در هر نقطه، سه سیگنال با تعداد پالس‌های ۵ و 10 kHz و 15 kHz و با دامنه ولتاژ ۵ ولت به درون کریستال پیزوالکتریک و از آن طریق به درون قطعه فرستاده شده و در طرف دیگر، داده برداری توسط پراب اولتراسونیک انجام شد. در هر داده برداری، فرکانس موج ارسالی به صورتی تغییر داده می‌شد که پراب موجی با بیشترین دامنه ممکن را دریافت نماید. لذا با درنظر گیری 14 نقطه و $3\text{ سیگنال در هر نقطه}$ ، تعداد $42\text{ سیگنال ذخیره و بررسی شده‌اند}.$

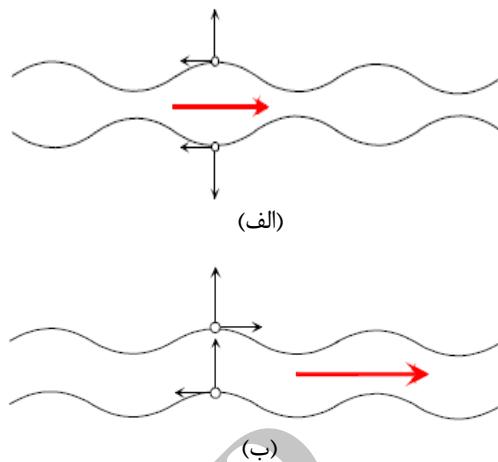
۳- نتایج آزمایش

پس از آماده سازی تجهیزات لازم، داده برداری طبق شرح قبلی انجام شد. با ثابت نگاه داشتن تعداد پالس سینوسی ورودی در سه مقدار ۵، ۱۰ و ۱۵ پر اب دریافت کننده در طول لوله حرکت داده شده و با تنظیم فرکانس، در هر نقطه حداکثر دامنه دریافتی ضبط شده است. جدول ۱ فاصله هر نقطه تا نقطه ارسال امواج و فرکانس مربوط به بیشترین دامنه دریافتی در هر نقطه را نشان می دهد.

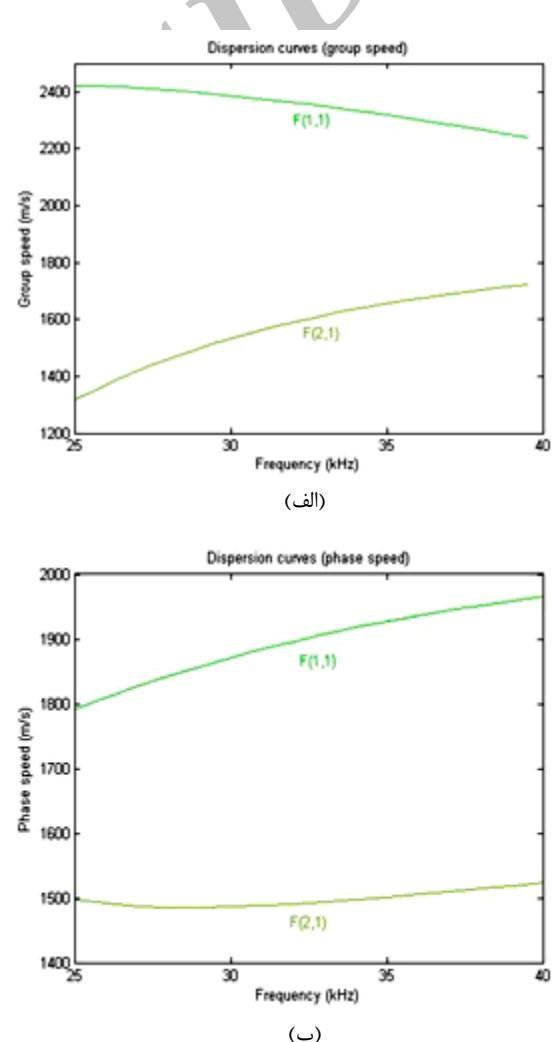
جدول (۱): فاصله نقاط داده برداری از نقطه ارسال امواج و فرکانس مربوط به بیشترین دامنه دریافتی در هر نقطه.

شماره نقطه	فاصله نقطه (cm)	فرکانس بیشترین دامنه (kHz)
۱	۵	۳۸
۲	۱۰	۳۸
۳	۱۵	۳۸
۴	۲۰	۲۸
۵	۲۵	۳۰
۶	۳۰	۳۵
۷	۳۵	۳۳
۸	۴۰	۳۳
۹	۴۵	۳۵
۱۰	۵۰	۳۳
۱۱	۵۵	۳۳
۱۲	۶۰	۳۱
۱۳	۶۵	۳۳
۱۴	۷۰	۳۳

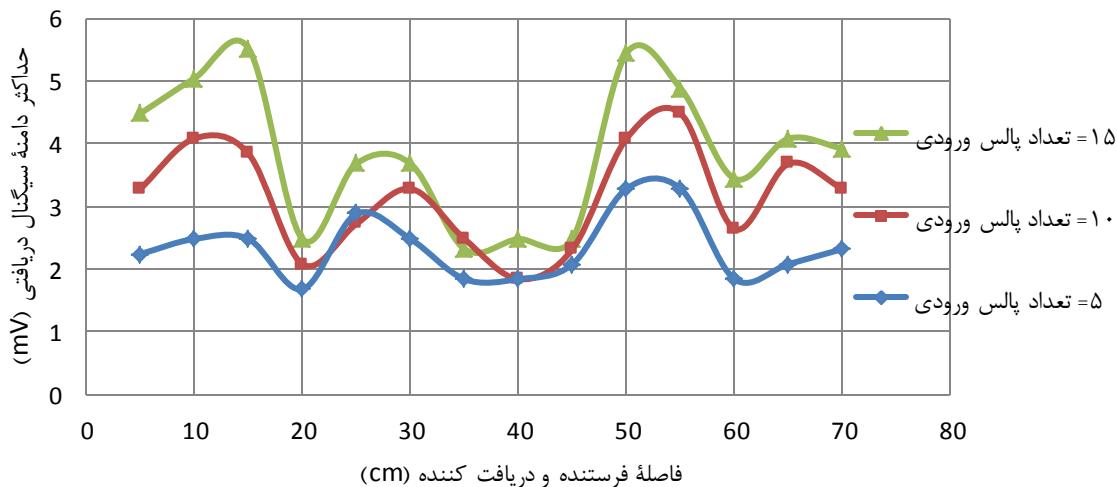
همان طور که مشاهده می شود، فرکانس های به دست آمده همگی در محدوده ۲۸ تا ۳۸ کیلوهرتز می باشند و تغییر چندانی ندارند. اما با همین تغییر اندازه نیز سیگنال خروجی به طور چشم گیری دستخوش تغییرات می شود. به همین دلیل، برای ثبت سیگنال های دریافتی، از فرکانسی که بیشترین دامنه را در خروجی ظاهر می کرد، استفاده شد. شکل ۵ نتایج مربوط به دامنه سیگنال دریافتی در نقاط آزمایش را نمایش می دهد. همان طور که مشاهده می شود، افزایش تعداد پالس های ورودی باعث تقویت سیگنال خروجی می شود.

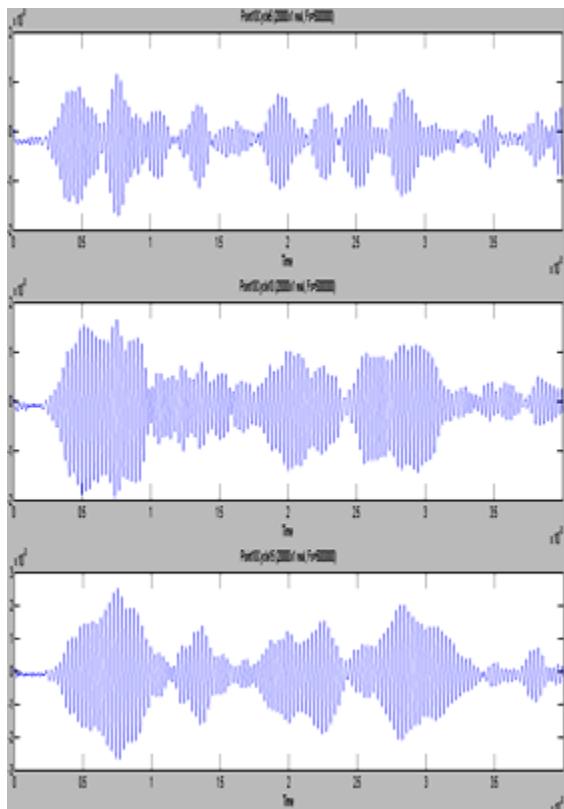
شکل (۳): (الف) موج لمب متقارن (ب) موج لمب نامتقارن [۶].

شکل (۴): منحنی پراکندگی: (الف) سرعت گروهی (ب) سرعت فازی.

شکل (۵): منحنی تغییرات دامنه سیگنال دریافتی با تغییر فاصله فرستنده و گیرنده، و تغییر سیگنال ورودی.

شکل (۶): سیگنال‌های دریافتی در نقطه ۱۰ با ۵، ۱۰ و ۱۵ سیکل سینوسی در ورودی.

۴- تحلیل موجک

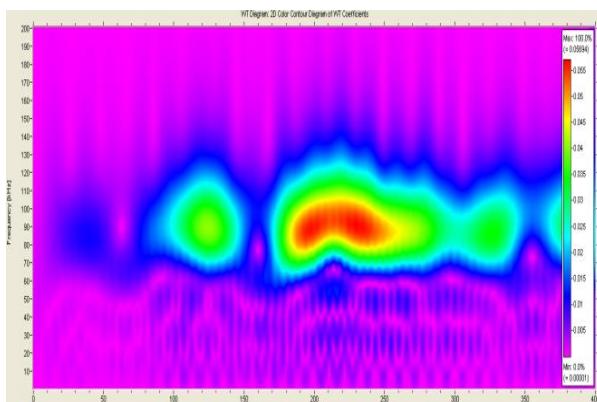
موجک یا ویولت دسته‌ای از توابع ریاضی هستند که برای تجزیه سیگنال پیوسته به مؤلفه‌های فرکانسی آن به کار می‌روند که تفکیک پذیری هر مؤلفه برابر با مقیاس آن است. تبدیل موجک، تجزیه یک تابع برمبنای توابع موجک می‌باشد.

همان‌طورکه در شکل ۵ مشاهده می‌شود، در سه نقطه دامنه سیگنال دریافتی دارای پیک می‌باشد. این سه نقطه انتخاب شده و سیگنال‌های ثبت شده در این سه نقطه مقایسه می‌شوند. این نقاط عبارتند از: نقاط ۳، ۶ و ۱۰ با فواصل به ترتیب ۱۵، ۳۰ و ۵۰ سانتی‌متر از نقطه ارسال. در هر نقطه اثر تغییر تعداد سیکل‌های سیگنال ورودی بررسی می‌شود.

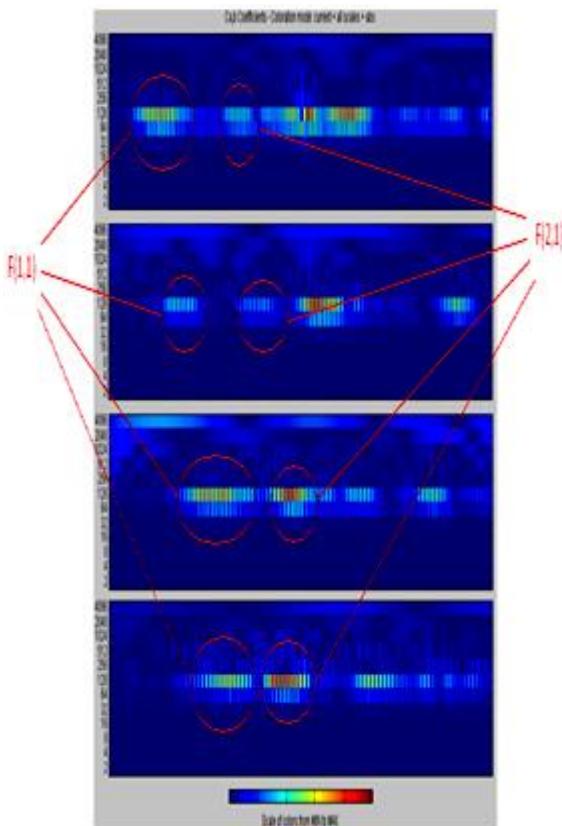
همان‌طورکه در شکل ۶ مشاهده می‌شود، با افزایش تعداد سیکل‌های سیگنال ورودی، به دلیل افزایش طول سیگنال، رفته رفته مودهای ایجاد شده با یکدیگر ادغام می‌شوند و مجال چندانی برای تفسیر مودهای موج باقی نمی‌گذارند. این مسئله در سیگنال دریافتی نقطه ۱۰ به خوبی مشخص است و در سیگنال سایر نقاط نیز مشهود بود. لذا برای تفسیر بهتر مودها سیگنال‌های به دست آمده با تعداد ۵ سیکل ورودی در سه نقطه با استفاده از تحلیل موجک بررسی می‌شوند.

عامل دیگری که باعث ادغام مودهای موج می‌شود (در اینجا دو مود اول و دوم مارپیچی)، نزدیک بودن سرعت این دو موج است. به همین دلیل، در سیگنال‌های ثبت شده در نقاط اولیه توانایی تفکیک این دو مود از یکدیگر بسیار دشوار است. اما در نقاط دورتر، این دو مود، به دلیل اختلاف سرعتی که با یکدیگر دارند، پس از طی مسافت بیشتر از یکدیگر جدا می‌شوند و مود $F(1,1)$ که سرعت بیشتری نسبت به مود $F(2,1)$ دارد، زودتر دریافت می‌شود. همچنین به منظور تحلیل مودهای سیگنال دریافتی در یکی از نقاط انتهایی، توسط تحلیل موجک بررسی می‌شود.

و از آن طریق به درون قطعه فرستاده شده و در طرف دیگر داده برداری توسط پراب اولتراسونیک انجام شد. در هر داده برداری فرکانس موج ارسالی به صورتی تغییر داده می شد که پراب موجی با بیشترین دامنه ممکن را دریافت نماید. لذا با درنظر گیری ۱۴ نقطه و ۳ سیگنال در هر نقطه، تعداد ۴۲ سیگنال ذخیره و بررسی شده اند.

شکل (۸): تحلیل موجک از سیگنال دریافتی در صورت وجود جوش اصطکاکی.

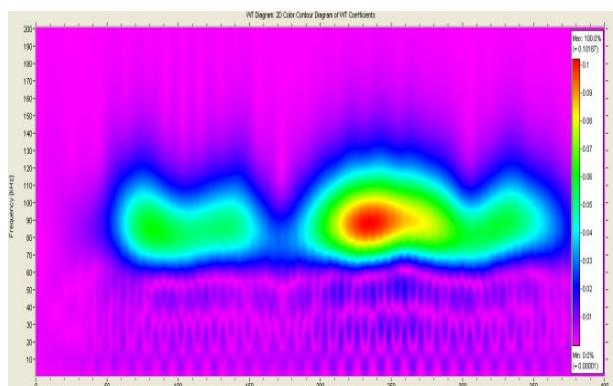
شکل (۹): تحلیل موجک سیگنال مربوط به نقاط ۳، ۶، ۱۰ و ۱۲ به ترتیب از بالا به پایین) با ۵ سیکل ورودی.

در اینجا برای بررسی محتوای سیگنال از تبدیل موجک برای نقاط شماره ۳، ۶، ۱۰ و ۱۲ که در قبل به آنها اشاره شد استفاده شده است (شکل ۹).

جهت تحلیل فرکانسی سیگنال های دریافت شده، می توان از تحلیل موجک استفاده نمود. تحلیل موجک امروزه از پر کاربرد ترین شیوه های پردازش سیگنال است که به خوبی اطلاعات مربوط به هر دو حوزه زمان و مکان را ارائه می دهد. در واقع این تحلیل شامل دسته های از توابع ریاضی می باشد که اطلاعات موجود را به دسته های فرکانسی مختلف تقسیم نموده و هر قسمت را با رزولیشن مناسب مورد بررسی قرار می دهد، لذا در این تحلیل می توان تغییرات بزرگ و کوچک را به طور همزمان به خوبی مشاهده نمود. جهت کسب اطلاعات بیشتر راجع به این شیوه پردازش سیگنال، می توان به مقاله گرپاس تحت عنوان آشنایی با تحلیل موجک رجوع کرد [۷].

در این بررسی، تحلیل موجک بر روی سیگنال های دریافت شده، انجام گرفته است که به راحتی می توان محتوای فرکانسی سیگنال را در نتایج آن مشاهده نمود. نتایج تحلیل موجک سیگنال های دریافت شده در شکل های ۷-۹ نشان داده شده و در مرجع [۷] در خصوص جوش اصطکاکی ذکر شده است.

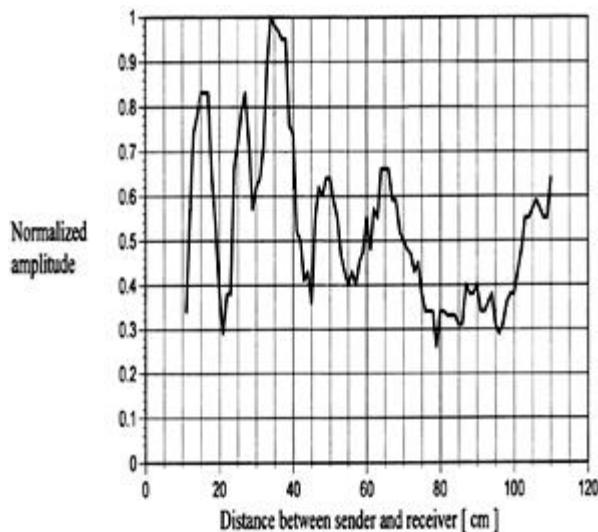
تأثیر حضور جوش اصطکاکی در ورق بر روی مشخصه های موج منتشر شده، مورد بررسی قرار گرفته است. هدف از این مطالعه، ارزیابی الگویی از موج دریافت شده در حضور جوش اصطکاکی در ورق می باشد تا بتوان با استفاده از آن، معیار استانداردی را جهت بررسی کیفیت جوش های اصطکاکی به کار رفته در صنایع نفت و گاز، ارائه نمود.

شکل (۷): تحلیل موجک از سیگنال دریافتی بدون وجود جوش.

در هر نقطه، سه سیگنال با تعداد پالس های ۵ و ۱۰ و ۱۵ کیلوهرتز و با دامنه ولتاژ ۵ ولت به درون کریستال پیزوالکتریک

۵۰ سانتی‌متر دارای بیشینهٔ مقدار و در نقاط ۲۰، ۴۵ و ۶۰ سانتی‌متر دارای کمینهٔ مقدار می‌باشند.

شکل (۱۱): منحنی به دست آمده توسط رز برای لوله‌ای به قطر $18/9\text{ mm}$ و ضخامت $1/22\text{ mm}$ ۱/۲۲ میلی‌متر [۴].

۶- نتیجه‌گیری

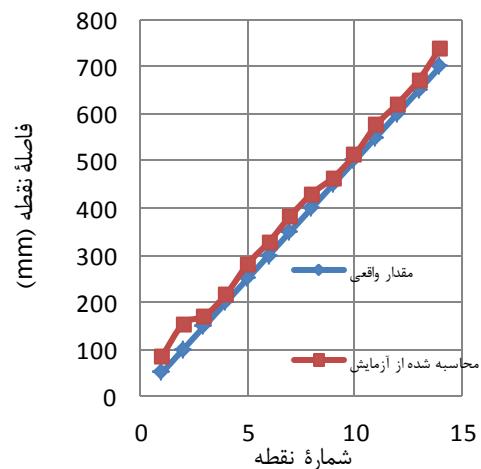
اثر تغییر تعداد پالس‌های ورودی بررسی شد. اگرچه طبق نمودار شکل ۴، با افزایش تعداد پالس‌های ورودی سیگنال قوی‌تری در خروجی دریافت می‌شود، اما در شکل ۵ مشاهده می‌شود که با افزایش پالس‌های سیگنال ورودی، دو مود تحریک شده با یکدیگر ادغام می‌شوند و تحلیل دقیق‌تر سیگنال را دشوار می‌سازند. لذا از پالس‌های کمتر، استفاده شد و برای تحلیل دقیق‌تر سیگنال، از تحلیل موجک بهره‌گیری شد.

در شکل ۱۱، از سیگنال دریافتی از نقاط ۳، ۶، ۱۰ و ۱۲ تبدیل موجک گرفته شده است. با کمی دقت در این شکل، مود اول و دوم منتشرشده به‌وضوح مشخص است که با دورشدن از نقطه ارسال، زمان دریافت این دو مود نیز افزایش می‌یابد.

در نهایت، در بخش نهایی به یافتن فاصلهٔ نقاط با استفاده از زمان دریافت سیگنال در خروجی و سرعت موج به دست آمده از نمودار پراکندگی سرعت گروهی (شکل ۳ - الف) پرداخته شد. در نمودار شکل ۱۰، نتایج این بخش به تصویر کشیده شده است. همان‌طور که مشاهده شد، نتایج هم‌پوشانی مناسبی با مقادیر واقعی دارند و فاصلهٔ همگی نقاط

۵- تحلیل سرعت موج

به منظور بررسی صحت آزمایش و بررسی سرعت امواج دریافتی، نمودار شکل ۱۰ رسم شده است. در این نمودار ابتدا سرعت امواج در هر نقطه با توجه به فرکانس تحریک نقطه مذکور از منحنی پراکندگی استخراج می‌شود و سپس با استفاده از زمان رسیدن موج که از سیگنال دریافتی به دست می‌آید، فاصله نقطه آزمایش محاسبه شده و با مقدار واقعی مقایسه می‌شود. لازم به ذکر است از آنجایی که در سیگنال‌های دریافتی امکان تفکیک مود اول و دوم دریافتی دشوار است و نقطه شروع سیگنال مود دوم در بسیاری از نقاط در سیگنال مود اول ادغام شده و قابل تشخیص نیست، لذا این محاسبات فقط برای مود اول، یعنی $F(1,1)$ انجام شده است.

شکل (۱۰): دقت آزمایش در محاسبه فاصله نقاط.

همان‌طور که مشاهده شد با اعمال پالس سینوسی به کریستال پیروالکتریک و دریافت کردن موج ایجاد شده از طرف دیگر توسط پراب اولتراسونیک به تحلیل و بررسی سیگنال خروجی پرداخته شد. در نخستین مرحله، پراب در طول لوله حرکت داده شد تا توانایی دریافت سیستم در طول قطعه مشخص شود که نتیجه در نمودار شکل ۵ نشان داده می‌شود. در اینجا این نمودار با نموداری مقایسه شده که در سال ۱۹۹۸ توسط شین و رز [۴] برای لوله‌ای با ابعاد مشابه اما در فرکانس‌های بالاتر به دست آمده است. همان‌طور که در شکل ۱۱ دیده می‌شود، روند کلی نمودار ارائه شده توسط شین و رز تا حد زیادی با نمودار شکل ۴ مطابقت دارد. هرچند شکل ۸ در فرکانس $1/2$ مگاهرتز بوده، اما هر دو نمودار در نقاط ۱۵، ۲۵ و

با اندکی خطا، کمی دورتر از مقدار واقعی محاسبه شده‌اند که این مقدار خطا بدلیل اندک خطای موجود در یکسان‌سازی پایه‌های زمانی سیگنال ورودی و خروجی می‌باشد.

- مراجع ۷

1. J. Krautkramer, H. Krautkramer, "Ultrasonic Testing of Materials", Springer-verlag, New York (1990)
2. J. N. Barshinger, "Guided Wave Propagation in Pipes with Viscoelastic Coatings", A Thesis for the degree of Doctor of Philosophy, The Pennsylvania State University, August 2001
3. F. Seco, J. M. Martín, A. Jiménez, J. Pons, L. Calderón, R. Ceres, "PCDISP: A Tool for the Simulation of Wave Propagation in Cylindrical Wave Guides", 9th International Congress on Sound and Vibration, 2002
4. H.J. Shin and Rose J.L., "Guided Wave Tuning Principles for Defect Detection in Tubing", Journal of Nondestructive Evaluation, Vol. 17, No. 1, pp.27-36, 1998.
5. T. Kundu, Ultrasonic Nondestructive Evaluation, CRS PRESS, 2004
6. L. Carlson, Matthias Ericsson, "Laser-Ultrasonic (LUS) for Examination of Structure Changes and Defects in Aluminum", Corrosion and Metals Research Institute, Stockholm, 2005
7. A. Graps,, An Introduction to Wavelets, IEEE Computational Science and Engineering, 1995